

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu**

Poznań, dnia 26 lipca 2010 r.

LPO-4101-08-03/2010

P/10/071

JM Rektor **prof. dr hab. Józef Garbarczyk**

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa

w G n i e ź n i e

TEKST UJEDNOLICONY

Na podstawie art. 2 ust. 1 *ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli*¹, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu przeprowadziła w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Gnieźnie (dalej: „*Uczelnia*”) kontrolę wykorzystania środków publicznych w latach 2008-2010 (I półrocze). W związku z tą kontrolą, której wyniki przedstawiono w protokole podpisanym w dniu 1 lipca 2010 r., biorąc pod uwagę treść dodatkowych wyjaśnień z dnia 7 lipca 2010 r. (złożonych na podstawie art. 59 ust. 2 *ustawy o NIK*), Najwyższa Izba Kontroli – na podstawie art. 60 *ustawy o NIK* – przekazuje JM Rektorowi niniejsze **wystąpienie pokontrolne**.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wykorzystanie dotacji budżetowych na działalność dydaktyczną oraz przeznaczoną na pomoc materialną dla studentów, mimo stwierdzonych nieprawidłowości. Negatywnie natomiast NIK ocenia naliczanie wynagrodzeń pracowników dydaktycznych z zastosowaniem 50% kosztów uzyskania przychodów, bez zapewnienia dokumentacji potwierdzającej zasadność zastosowania tej stawki kosztów.

1. W okresie objętym kontrolą NIK, *Uczelnia* prowadziła wyłącznie działalność dydaktyczną, finansowaną głównie z dotacji budżetowej. Kwoty otrzymanej dotacji stacjonarnej wynosiły 6.279,7 tys. zł w 2008 r. i 6.153,8 tys. zł w 2009 r., co stanowiło odpowiednio 94% i 86% ogółu przychodów tej działalności. Planowana wysokość dotacji na 2010 r. wynosi 5.735,6 tys. zł.

NIK zwraca uwagę na wydatkowanie w 2009 r. jedynie części środków pochodzących z rezerwy celowej z budżetu państwa przeznaczonej na ten rok na zwiększenie wynagrodzeń

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

osobowych. W 2009 r. *Uczelnia* z otrzymanej dotacji w kwocie 127.300 zł na cel wskazany przez ministra nauki i szkolnictwa wyższego przeznaczyła tylko 51.739,61 zł.

2. *Uczelnia* – bez dostatecznego udokumentowania – naliczała i wypłacała pracownikom dydaktycznym wynagrodzenia osobowe z zastosowaniem 50% wskaźnika kosztów uzyskania przychodów stosując jako podstawę art. 22 ust. 9 pkt 3 *ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych*². Zgodnie z uchwałą senatu *Uczelni* z dnia 17 grudnia 2004 r. w sprawie uznania pracy dydaktycznej jako chronionej prawem autorskim, wymieniony wskaźnik był stosowany w odniesieniu do 75% przychodów pracowników dydaktycznych określonych w umowie o pracę jako wynagrodzenie zasadnicze. Jedyną formą potwierdzenia uprawnień do zastosowania 50% kosztów uzyskania przychodu z tytułu wykonywania prac o charakterze twórczym były oświadczenia pracowników składane na początku roku, w których deklarowali, że udział wynagrodzenia za pracę o charakterze twórczym będzie w danym roku wynosił 75% wynagrodzenia zasadniczego. Wynagrodzenia te we wszystkich miesiącach 2008-2010 (I półrocze) naliczane były z zastosowaniem 50% kosztów uzyskania przychodów, niezależnie od faktycznego czasu wykonywania pracy o charakterze autorskim. W umowach o pracę i w zakresach czynności nie wykazywano natomiast wymiaru prac o charakterze autorskim oraz związanych z pozostałymi obowiązkami pracowniczymi. W *Uczelni* nie prowadzono także ewidencji prac lub czynności o charakterze twórczym, zatem rozmiary tych prac nie były weryfikowane. Uniemożliwiało to ustalenie jaka konkretnie część wynagrodzenia była związana z korzystaniem z praw autorskich. Nieprawidłowością było także to, że przy naliczaniu 50% kosztów uzyskania przychodów nie uwzględniano nieobecności w pracy spowodowanej urlopem wypoczynkowym i chorobą. W 2008 r. 29 osób (na 45 zatrudnionych) oraz 33 osoby (na 49) w 2009 r. korzystało z urlopu wypoczynkowego w wymiarze co najmniej 1 miesiąca. W latach 2008-2009 liczba dni nieobecności z powodu choroby lub urlopu macierzyńskiego w skrajnym przypadku wynosiła nawet 251.

3. *Uczelnia* nie ustaliła dla 31 pracowników dydaktycznych (na 49 objętych kontrolą) szczegółowego zakresu i wymiaru obowiązków, co stanowiło naruszenie przepisów art. 130 ust 5 *ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym*³ oraz § 63 statutu *Uczelni*.

² Dz. U. z 2010 r. Nr 51, poz. 307.

³ Dz. U. z 2005 r. Nr 164, poz. 1365.

4. Wniosek o dofinansowanie projektu p.n. „Adaptacja obiektów pokoszarowych na potrzeby dydaktyczno naukowe” *Uczelni*, który ma być realizowany w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013 (priorytet IV, działanie 4.2 „Rewitalizacja zdegradowanych obszarów przemysłowych i powojсковych”) został oceniony przez komisję do spraw oceny projektów negatywnie. Wskazane przez komisję wady wniosku dotyczyły przedłożenia nieaktualnego programu rewitalizacji mienia powojkowego przy ul. Wrzesińskiej w Gnieźnie. Przedłożony został program rewitalizacji dotyczący lat 2004-2008, pomimo tego, że obowiązywał już nowy, przyjęty 2 września 2005 r., program rewitalizacji obszarów powojkowych na lata 2005-2020. Planowane źródła finansowania kosztów kwalifikowanych tego projektu wynosiły 27.446.651,00 zł, w tym 297.102,25 zł (1,1%) ze środków własnych, 17.714.068,55 zł (64,5%) z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz 9.435.480,20 zł (34,4%) z budżetu państwa.

Uczelnia na przygotowanie wniosku wraz ze studium wykonalności wydatkowała kwotę 30.500 zł. Na przygotowanie dokumentacji projektowej dotyczącej budynku nr 2 i nr 3 wydatkowano 807.351,84 zł. Złożony do komisji odwoławczej protest uznany został za bezzasadny. W dniu 25 czerwca 2010 r. Wojewódzki Sąd Administracyjny odrzucił skargę *Uczelni* w przedmiocie negatywnej oceny wniosku o dofinansowanie.

5. NIK negatywnie ocenia niespełnienie minimum kadrowego w latach akademickich 2007/2008, 2008/2009 i 2009/2010 na kierunku transport. Zgodnie z § 5 ust. 5 *rozporządzenia* Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie warunków, jakie muszą spełniać jednostki organizacyjne uczelni, aby prowadzić studia na określonym kierunku i poziomie kształcenia⁴, minimum kadrowe na kierunku transport stanowi zatrudnienie co najmniej 3 nauczycieli z tytułem naukowym profesora lub stopniem doktora habilitowanego i 6 nauczycieli akademickich ze stopniem doktora. W latach objętych kontrolą NIK, na tym kierunku zatrudniano: 1 osobę z tytułem naukowym profesora i 1 osobę ze stopniem naukowym doktora habilitowanego w roku akademickim 2007/2008, 2 osoby z tytułem naukowym profesora, 2 osoby ze stopniem naukowym doktora habilitowanego (w tym 1 w niepełnym wymiarze czasu pracy) i 4 osoby ze stopniem naukowym doktora w roku 2008/2009 oraz 2 osoby z tytułem naukowym profesora, 2 osoby ze stopniem doktora habilitowanego (w tym 1 w niepełnym wymiarze czasu pracy) i 5 ze stopniem doktora w roku 2009/2010.

⁴ Dz. U. z 2006 r. Nr 144, poz. 1048.

6. NIK zwraca uwagę na nieterminowe wypłacanie świadczeń z funduszu pomocy materialnej. Stypendia: socjalne, stypendia specjalne dla osób niepełnosprawnych, na wyżywienie oraz mieszkaniowe, które winny być wypłacone w marcu w latach 2008-2010 oraz w październiku w latach 2008-2009, w łącznej kwocie 143.932 zł, wypłacono odpowiednio w kwietniu i listopadzie (wraz ze stypendiami za bieżący miesiąc). Przyjęty w regulaminie przyznawania pomocy materialnej i stosowany tryb wypłacania świadczeń za miesiąc październik w listopadzie i za marzec w kwietniu był niezgodny z art. 184 ust. 3 ustawy – *Prawo o szkolnictwie wyższym*, według którego stypendia powinny być wypłacane co miesiąc.

Wysokość przyznawanych stypendiów dla poszczególnych studentów nie przekraczała kwoty określonej w art. 184 ust. 6 tej ustawy, a struktura wykorzystania środków z funduszu pomocy materialnej była zgodna z postanowieniami art. 174 ust. 4 tejże ustawy.

7. *Uczelnia* nie zadbała o wyegzekwowanie od studentów i pracowników, korzystających z własnego funduszu stypendialnego, potwierdzenia faktu nieprowadzenia działalności gospodarczej. W objętym kontrolą okresie, z własnego funduszu stypendialnego *Uczelni*, na stypendia wypłacona została kwota 11.900 zł.

8. NIK zwraca uwagę na to, że w *Uczelni* nie ustalono szczegółowych zasad zgłaszania przez nauczycieli akademickich faktu podjęcia dodatkowego zatrudnienia lub prowadzenia działalności gospodarczej oraz szczegółowych zasad rejestrowania i monitorowania tego faktu.

9. W założowym planie kont *Uczelni* wprowadzonym zarządzeniem JM Rektora z dnia 15 grudnia 2004 r. – wbrew przepisom art. 10 ust. 1 pkt 3 oraz art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁵ – nie zamieszczono m. in. szczegółowego opisu zasad funkcjonowania konta 852 („fundusz pomocy materialnej dla studentów”), jak również nie aktualizowano zasad (polityki) rachunkowości.

NIK zwraca uwagę, że w *Uczelni* nie prowadzono ewidencji kosztów z podziałem na studia stacjonarne i niestacjonarne, co powoduje, iż nie ma możliwości rzetelnego monitorowania spełnienia wymogów art. 99 ust 2 ustawy – *Prawo o szkolnictwie wyższym*, według którego wysokość pobieranych opłat za świadczone usługi edukacyjne nie może przekraczać kosztów ponoszonych w zakresie niezbędnym do uruchomienia i prowadzenia studiów niestacjonarnych.

⁵ Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 ze zm.

10. Nieprawidłowy był sposób realizacji przez JM Rektora wymóg dokonania podziału dotacji na poszczególne formy pomocy materialnej, o której mowa w art. 94 ust 1 pkt 7 *ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym*. Podział ten został dokonany bez porozumienia z organem samorządu studenckiego. Za takie porozumienie nie można uznać samego uczestnictwa przedstawicieli samorządu studenckiego w posiedzeniu senatu, na którym zatwierdzano plany rzeczowo-finansowe na dany rok. Stanowiło to naruszenie art. 174 ust. 2 *ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym*.

11. *Uczelnia* udostępniała na zasadach najmu m. in. nieruchomości zlokalizowane w Gnieźnie przy ul. Wrzesińskiej. Jak wynika z wyjaśnień złożonych przez kanclerza, *Uczelnia* nie występowała z wnioskiem o uzyskanie zgody do ministra skarbu państwa na rozporządzenie tymi składnikami aktywów trwałych, gdyż wartość rynkowa żadnego z przedmiotów rozporządzenia nie przekraczała 50 tys. euro. NIK zwraca jednak uwagę na to, że przedmiotem oddania w najem były budynki i place, których wartość księgowa brutto w niektórych przypadkach przekraczała (wg stanu nadzień 31 grudnia 2009 r.) 50 tys. euro. W trakcie kontroli nie przedłożono jednak żadnych dokumentów wskazujących na to, że ich wartość rynkowa jest mniejsza niż wymieniona kwota. Nie ustalono przy tym wewnętrznych zasad udostępniania składników majątkowych osobom trzecim.

12. NIK zwraca też uwagę, że w zawiadomieniach o wyborze najkorzystniejszej oferty, kierowanych do wykonawców we wszystkich trzech postępowaniach przetargowych, analizowanych przez NIK, nie podawano punktacji przyznanej oferentom, o której mowa w art. 92 ust. 1 pkt 1 *ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych*⁶. Ponadto wbrew postanowieniom § 5 uczelnianego regulaminu działania komisji przetargowej, nie były sporządzane listy obecności wykonawców i członków komisji.

13. NIK ocenia jako nierzetelne wykazywanie niezgodnie z ewidencją księgową danych o finansowaniu zadania inwestycyjnego dotyczącego adaptacji budynku pokoszarowego nr 4 w informacjach do ministerstwa nauki i szkolnictwa wyższego. Zamieszczone w informacji dane o zaangażowaniu środków własnych w 2008 r. na realizację tego zadania były wyższe o 357.108,07 zł od danych wynikających z ewidencji księgowej i dokumentów źródłowych. W informacji za 2009 r. zaś dane dotyczące wydatków poniesionych ze środków własnych róż-

⁶ Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759.

niły się od zapisów w ewidencji księgowej o kwotę 5.674,05 zł. Wydatki te nie zostały do dnia zakończenia kontroli NIK poniesione (2.768,27 zł) lub poniesione zostały dopiero w 2010 r. (2.905,78 zł).

14. *Uczelnia* nie zrealizowała wniosku pokontrolnego (kontrola NIK z 2008 r.) dotyczącego wyegzekwowania kar umownych od wykonawcy zadania inwestycyjnego w zakresie prac adaptacyjnych budynku pokoszarowego, z tytułu nieterminowego wykonania tych prac. Od wykonawcy inwestycji dochodzą jedynie karę za nieterminowe usunięcie stwierdzonych usterek, w sytuacji gdy w toku realizacji robót doszło do opóźnienia z przyczyn leżących po stronie wykonawcy. NIK zwraca uwagę, że niedochodzenie należności jednostki sektora finansów publicznych nosi znamiona naruszenia dyscypliny finansów publicznych, o których mowa w art. 5 ust.1 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. *o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych*⁷.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1) pełne dokumentowanie wykonywania prac o charakterze twórczym, uwzględniające usprawiedliwioną nieobecność w pracy (w tym m. in. urlopy wypoczynkowe i zwolnienia lekarskie), mające służyć ustalaniu wynagrodzeń pracowników dydaktycznych z zastosowaniem 50% kosztów uzyskania przychodów,
- 2) wypłacanie stypendiów zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami, rozdysponowywanie dotacji na zadania związane z bezzwrotną pomocą materialną w porozumieniu z samorządem studenckim oraz wymaganie od osób korzystających z pomocy materialnej dokumentów potwierdzających uprawnienia do jej otrzymania,
- 3) ustalenie szczegółowych zasad zgłaszania faktu podjęcia dodatkowego zatrudnienia lub prowadzenia działalności gospodarczej,
- 4) przeprowadzenie aktualizacji zasad (polityki) rachunkowości,
- 5) określanie wartości rynkowej przedmiotu umów, na podstawie których następuje udostępnianie składników aktywów trwałych *Uczelni*, w celu ewentualnego uzyskania zgody ministra skarbu państwa na rozporządzanie nimi,
- 6) zapewnienie prowadzenia postępowań przetargowych zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa i uregulowaniami wewnętrznymi.

⁷ Dz. U z 2005 r. Nr 14, poz. 114 ze zm.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu, na podstawie art. 62 ust. 1 *ustawy o NIK*, oczekuje przedstawienia przez Pana Rektora – w terminie 21 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego – informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków lub o działaniach podjętych w celu ich realizacji albo o przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 *ustawy o NIK*, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje JM Rektorowi prawo zgłoszenia na piśmie dyrektorowi delegatury NIK w Poznaniu umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu. W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 *ustawy o NIK*, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.